

УДК 821.161.3.09

ФОРМЫ РЭПРЭЗЕНТАЦЫІ ВАЕННАГА КАНТЭКСТУ Ў АПОВЕСЦЯХ А. АДАМОВІЧА 1980–1990-х гг.

Т. Р. Багарадава

кандыдат філалагічных навук, дацэнт
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт

У артыкуле раскрываецца спецыфіка адлюстравання ваеннай тэмы ў мастацкай спадчыне А. Адамовіча перыяду 1980–1990-х гг., рэпрэзэнтаванай праз разнастайныя мастацкія формы.

Тэма Вялікай Айчыннай вайны праўдзіва інтэрпрэтавана ў творчасці пісьменніка, чый лёс быў непасрэдна звязаны з ваеннымі падзеямі, а ўласны вопыт максімальна дакладна ўзноўлены ў творчасці.

Інтэрпрэтацыя ваеннага кантэксту характарызуецца адлюстраваннем ваеннага лёсу шляхам эвалюцыі ўзбуджэння жанравых форм праз максімальнае абагульненне ўласных ідэй.

Ключавыя словы: ваенная аповесць, інтэлектуалізацыя, філасафічнасць, гуманізм, дакументалізм, публіцыстычнасць, «плынь свядомасці», аповесць-антыўтопія, аўтабіяграфізм.

Уводзіны

У канцы ХХ ст. запатрабаваным і актуальным з'явіўся дэталёвы аналіз гістарычных, ідэалагічных, гуманітарных аспектаў Вялікай Айчыннай вайны, бо яе вынікі ў многім прадвызначылі аблічча сучаснага чалавека і свету.

Шматаспектнае адлюстраванне ваеннай рэчаіснасці знайшло выражэнне ў творчасці аўтараў, якія падчас Вялікай Айчыннай вайны знаходзіліся ў складзе партызанскіх атрадаў, такім чынам, мелі практычны досвед для яе паказу. Творы пісьменнікаў-партызан у жанры аповесці яднае антываенны пафас, спалучаны з фактаграфічным пачаткам і выяўленчай дакладнасцю.

Асноўная частка

Алесь Адамовіч-празаік (1926/27 – 1994, быў у 1942 г. сувязным, а ў 1943 г. – байцом партызанскага атрада імя Кірава 37-й брыгады імя Пархоменкі Мінскага партызанскага злучэння) у перыяд 1980 – 1990-х гг. ужо дастаткова далёка адышоў ад былога сябе – аўтара шырокавядомых і папулярных аўтабіяграфічных раманаў з дылогіі «Партызаны» (1963), напісаных па-руску («Война под крышами», 1960, і «Сыновья уходят в бой», 1963), а менавіта – істотна адышоў ад таго стылю

сацыялістычнага рэалізму (у А. Адамовіча – рэалізм з некаторымі ідэалагічнымі абмежаваннямі), якім вылучалася ўся савецкая літаратура «адліжных» 1960-х гг. Па словах А. Бельскага, «ён шукаў праўду пра вайну, чалавека, сваю эпоху, літаратуру і праблемы часу, жыцця, грамадства» [1]. А. Адамовіч увайшоў у гісторыю літаратуры як наватар у галінах не толькі ідэйных, але і фармальна-жанравых пошукаў. Ён даў прыцыпова новыя імпульсы развіццю дакументальна-мастацкай прозы (у кнігах 1970–80-х гг., напісаных у суаўтарстве, «Я з вогненнай вёскі...» (першае выданне – 1974), «Блакадная кніга» (1977, 1981), а таксама ва ўласна-аўтарскай «Хатынскай аповесці» (1971) і інш.). Даследчыкі заўважылі ў творах пісьменніка пазнейшых гадоў вярганне да традыцыйных жанравых форм, але з неабмежаванай свабодай наратара [2]. М. Тычына адзначаў: «За ўсім, што рабіў Адамовіч у 80–90-я гады як мастак слова, публіцыст, грамадскі дзеяч, адчуваецца подых гераічнай і трагічнай беларускай гісторыі» [3, с. 338].

У працяг папярэдніх кніг «Я з вогненнай вёскі» і «Хатынская аповесць» А. Адамовічам быў напісаны твор «Карнікі» (1980, 1988, з падзагаловак «Радасць нажа, або Жыццё гіпербарэяў»). Вызначэнне жанру твора ў крытыцы разнастайнае: Н. Лейдэрман [4], Д. Бугаёў [5], І. Лаўрыновіч [6], Д. Шпрынгман [7] і іншыя называюць яго аповесцю, а М. Тычына – раманам [3]. Беручы пад увагу вызначаныя С. Прохаравай традыцыйныя і наватарскія пошукі пісьменніка ў межах дадзенага твора [8], адзначым, што А. Адамовіч радыкальна змяніў мастацкі пункт гледжання на падзеі Вялікай Айчыннай вайны. У «Карніках», па-першае, ролю своеасаблівага этычнага камертона аўтар аддаў голасу ахвяры, цяжарнай жанчыны, скінутай у яму, поўную трупаў забітых мірных жыхароў; а па-другое, з гэтым голасам супастаўлены галасы – унутраныя маналогі забойцаў, тых людзей розных нацыянальнасцей, што сталі ваеннымі злачынцамі, апантанымі катамі, імкнучыся адпомсціць савецкай уладзе за былыя крыўды або вырава-

ца з фашысцкіх лагераў для ваеннапалонных ды выжыць любой цаной. Менавіта праз гэты новы ракурс аповесць «Карнікі» зрабілася ўзорам якасна новай прозы пра падзеі Вялікай Айчыннай і ўвогуле другой сусветнай вайны. Гэтая аповесць заснавана на рэальных фактах, яе тэкст утрымлівае шматлікія фрагменты дакументальных матэрыялаў, што дазваляе казаць пра рэалістычнае адлюстраванне ў ёй ваеннага кантэксту. Разам з тым у сюжэце «Карнікаў» важную ролю адыгрываюць малюнк і сноп, трызненні, фрагменты плыні свядомасці ў рэфлексіі асобных персанажаў, што робіць тэкст аповесці па-сучаснаму ўскладненым, шматфарбным у плане паэтыкі. Напрыклад, адказ на пытанне пра ступень і меру чалавечага падзення аўтар шукае ў эпізодзе ўяўнай размовы Бога з жанчынай.

Аповесць «Карнікі», якая складаецца з чатырох частак, мела доўгую храналогію стварэння: 1970–1980, 1987–1988 гг. Мастацкая рэфлексія аўтара адбывалася пад уздзеяннем перажытых падзей, творчага вопыту і праўды дакумента. Вызначальнай для ўзнікнення твора стала змена гістарычнага кантэксту і магчымасць аб'ектыўнага адлюстравання ваеннай рэальнасці шляхам увядзення напісанай аўтарам яшчэ ў 1979 г. пятай часткі з назвай «Дублёр», у якой узнаўляецца вобраз Сталіна як аднаго з вядучых карнікаў у гісторыі: «*Таварыш Сталін заўсёды перамаае, надабаецца вам гэта ці не. <...> Усіх праз чысцей, усіх! Я вас ссажу з белага каня*» [9]. Наватарскім для айчыннай літаратуры стала супастаўляльнае апісанне ў поўным тэксце аповесці жыцця двух галоўных гіпербарэяў-тыранаў XX ст., вобразаў Гітлера і Сталіна, і паказ на іх прыкладзе функцыянавання таталітарных парадкаў у дзяржавах. Прозвішчы іншых персанажаў таксама маюць рэальных прататыпаў, бо адлюстраваны ў пратаколах судовых працэсаў над нацыстамі. Інавацыйнай з'яўляецца кампазіцыйная пабудова аповесці ў выглядзе раздзелаў, што ўтвараюць спецыфічныя «кругі». Кожны з іх мае свайго персанажа, які раскрываецца праз вядучы аўтарскі прыём «плыні свядомасці». Д. Шпрынгман падкрэслівае ў творы абавязковую наяўнасць сітуацый маральнага выбару для асобы [7], нейкай лёсавызначальнай падзеі, пасля якой чалавек робіцца катам.

Спароджаная інтэлектуальнай літаратурай 1970-х гг. творчая спадчына А. Адамовіча прызначана адказаць на пытанні, звязаныя з трансфармацыяй каштоўнасцей арыентацый

чалавека. Па словах Н. Лейдэрмана, «аўтару такіх твораў асабліва цікавы сам працэс мыслення чалавека як форма яго дзейнасці, як праца па самаарыентацыі ў свеце, як спосаб пошуку шляхоў пераадолення націску бессэнсоўных жорсткіх сітуацый» [4]. У межах твора адбываецца своеасабліва мастацкая «градацыя» антыгерояў – раскрыццё іх псіхалогіі ад ніжэйшых, простых «шрубак» рэпрэсіўнай, карнай машыны да самых складаных і знакавых (Сталін, Гітлер).

Паводле М. Тычыны, «карнікамі <...> не нараджаюцца, карнікамі становяцца. І не толькі ў выніку таго ці іншага збегу акалічнасцей, але ў большасці выпадкаў па ўласнаму жаданню і ўласнай волі» [3]. А. Адамовіч пабудоваў і раскрыў лініі кожнага персанажа, паказаў прычыны, што прымусілі людзей здраціць радзіме і ў першую чаргу чалавечнасці ў сабе. У творы прадстаўлены розныя тыпы здраднікаў: ад самых прымітыўных, пакрыўджаных лёсам (персанаж са знакавым прозвішчам Тупіга) да даволі кемлівых і здагадлівых (накшталт былога савецкага афіцэра Мураўёва – дублёра Дзірлевангера), што забыталіся ва ўласных злачынствах. Уздымаючы планку ў паказе перыпетый ваеннай сітуацыі і ступені здрадніцтва, пісьменнік адлюстравваў вобразы Сурава і Белага – падначаленых-выканаўцаў маёра Дзірлевангера – былых ваеннапалонных, якія не выкарысталі магчымасці маральнага выбару, не засталіся людзьмі ў крытычнай сітуацыі. Вобраз Мельнічэнкі з так званай «украінскай роты», які ненавідзіць і сваіх, і немцаў, раскрывае неадназначныя старонкі гісторыі галадзору 1930-х гг., перажытага ўкраінцамі, і з'яву «бандэраўшчыны». Даследуючы вытокі ўзнікнення антыгуманнасці, А. Адамовіч праз вобраз штурмбанфюрэра Дзірлевангера раскрыў сутнасць трансфармаванай нацыстамі ніцшэанскай філасофіі «звышчалавека»: «*Потым, потым над усім светам паўстане і вечна будзе толькі ўсеагульная садружнасць гаспадароў, спадароў! І мноства прыступак-кастаў, якія падаюць уніз*» [10]. Пісьменнік зрабіў своеасаблівыя подступы да стварэння «звышлітаратуры» – мастацкай літаратуры, задача якой заключалася ў выкарыстанні навішых метадаў, прыёмаў і сродкаў уздзеяння на чытача.

І. Лаўрыновіч вызначае наяўнасць філасофскага зместу ў аповесці «Карнікі» [6]. Філасафічнасць перш за ўсё назіраецца ў перадачы біблейскага матыву пакутніцкага лёсу. Пры звароце да падобнай тэмы, паміж іншым,

Д. Бугаёў у артыкуле «Яго сэрца балела» [5] заўважыў вельмі эмацыянальнае стаўленне А. Адамовіча да лёсу ўласных персанажаў. Сюжэты мастацка-дакументальнай прозы не роўныя зыходнай рэчаіснасці, таму вобразы «Карнікаў» не падпадаюць пад катэгорыю «традыцыйных». Письменнік праз унутраныя маналогі такіх персанажаў паказвае, што ніхто з іх не раскаяўся настолькі, каб прызнаць, што яму няма даравання за ваенныя злачынствы. А. Адамовіч стварае гіпербалізаваныя, нават фантастычныя малюнкi, адштурхоўваючыся ад дакументаў: гэта эпізоды пра забойствы бязвінных жанчын і дзяцей, ірэальныя вобразы. У 1985 г. матэрыял твора, разам з «Хатынскай аповесцю», стаў асновай для стварэння вядомай ва ўсім свеце кінастужкі Э. Клімава «Ідзі і глядзі» (сцэнарый А. Адамовіча і Э. Клімава).

Перыяд позняй творчасці А. Адамовіча характарызуецца таксама зваротам да жанру антыўтопіі, распаўсюджаным у сусветнай літаратуры XX ст. Гэты жанр быў запатрабаваны пісьменнікам для праекцыі быццёвых пытанняў на будучыню, для гранічнага абвастрэння нюансаў ваеннага і пасляваеннага быцця, распрацоўкі пытанняў лёсу чалавецтва ў свеце, поўным атамнай зброі. У жанры антыўтопіі напісана аповесць А. Адамовіча «Апошняя пастараль» (1986). Літаратурная антыўтопія, у залежнасці ад тэмы разгляду, маркіруецца рознымі дэфініцыямі. «Апошняя пастараль» падпадае пад вызначэнне «мінус-утопія», ці «негатыўная утопія». Для абазначэння такіх твораў расійскім літаратуразнаўцам-амерыканістам А. Мулярчыкам было ўведзена паняцце «атамнай утопіі» [11]. Галоўная ідэя і пафас такіх твораў – прадухіленне новай сусветнай вайны і разрадка міжнароднай напружанасці. Па словах А. Адамовіча, «да гэтай жанравай формы могуць быць аднесены многія кнігі рознаацыянальных пісьменнікаў, якія яшчэ задоўга да Хірасімы перасцерагалі чалавецтва ад атамнай небяспекі, не кажучы ўжо пра другую палову XX стагоддзя, калі гэтая тэма надзвычай актыўна распрацоўвалася сусветнай мастацкай літаратурай і публіцыстыкай» [10]. У аповесці пісьменніка «Апошняя пастараль» створаны малюнак своеасаблівага апакаліпсісу. Чалавецтва папярэджаецца пра небяспеку новай сусветнай вайны. Тыпізаваныя персанажы аповесці – Мужчына і Жанчына, Ён і Яна – з'яўляюцца алюзіяй на біблейскіх Адама і Еву. У выніку негатыўнага ўплыву цывілізацыі на быццё чалавека людзі

выступаюць носьбітамі самазнішчэння. Такім чынам, наватарскай для кантэксту часу з'яўляецца ідэя трагічнага паказу неабдуманых чалавечых учынкаў, якія прыводзяць да раз'язвання новых ваенных дзеянняў. У «Апошняя пастараль» даследчыкі заўважылі і адносна новыя для айчынай літаратуры матывы рабінзанады. Па словах А. Брадзіхінай, у кантэксце аповесці «маецца на ўвазе сітуацыя ізаляцыі чалавека ці групы людзей у тых ці іншых умовах; наяўнасць апазіцыі «чалавек – прырода»; праблема маральнага самавызначэння асобы» [12, с. 470]. У аповесці «Апошняя пастараль» супрацьпастаўляюцца апазіцыйныя паняцці «натура – цывілізацыя», прысутнічаюць тыповыя для рабінзанады праблемы: адчужанасць чалавека, але і немагчымасць яго жыцця без грамадства, пошукі свабоды.

Па словах М. Тычыны, «шмат чаго запомнілася Алесю Адамовічу, які ў час вайны быў у тым узросце, калі чалавек уважліва ўзіраецца не толькі ў самога сябе, але і ў навакольнае, як бы нанова пазнаючы і свет, і знаёмых людзей. Нешта запомнілася мацней, а нешта слабей» [13]. У аповесці А. Адамовіча «Венера, або Як я быў прыгоннікам» (1988 – 1992) таксама шмат аўтабіяграфічнага матэрыялу. Асабістыя ўражанні, спалучаныя з дакументалізмам, спрыяюць аб'ектыўнаму адлюстраванню рэчаіснасці. Па словах Д. Бугаёва, «гэта твор мастацкі, але з моцна выяўленым дакументальна-публіцыстычным і асабістым пачаткам, а таксама з элементамі прамой, адкрытай аўтабіяграфічнасці» [14, с. 109]. Сповідзь безыменнага героя раскрывае быццё Венеры Станкевіч. Праз паказ жыцця асобнага чалавека асэнсоўваецца трагедыя беларускай нацыі. Аповесць з'яўляецца твора-пакаяннем, адлюстроўвае працэс «разліку з мінулым». Д. Бугаёў адзначае: «Цяпер жа відавочна, што і яна належыць да найлепшых Адамовічавых кніг» [14, с. 108]. У аповесці праз персаніфікацыю пакутлівага лёсу вясковай жанчыны – Венеры Антонаўны Станкевіч з вёскі В'юнiшчы – паказваецца ваеннае быццё, жыццё пад акупацыяй, паваяенная каласная рэчаіснасць. Праз успрыманне адной з вясковых калгасніц А. Адамовіч аб'ектыўна ўзнавіў лагерны побыт і нечалавечыя ўмовы жыцця жанчын: «Костачкі аж шэранню пакрываліся, адагрэцца няма дзе, баракі прасвітвае ветрам, снегам. <...> І калгас нам раем падасца. Для гэтага і зроблена было так» [15, с. 66]. У творы «Vixi» («Пражыта», 1993) пісьменнік тлумачыць псіхалогію галоўнай гераіні

Паліны з аповесці «Нямко» (1993): «У «Нямку» сваёй герайні аддаў тое, што я сам тварыў і што са мною тварылася» [16, с. 344]. Аповесць «Нямко» А. Адамовіч прысвяціў памяці брата. Гэта нявыдуманая гісторыя з эпіграфам «Я цябе абараню», напісаным на нямецкай мове. Твор мае пралог, які датуецца 1992 г. і змяшчае аўтарскае тлумачэнне звароту да тэмы вайны. Ваенная тэматыка звязана з сучаснасцю і адлюстроўвае высвятленне «нацыянальных, кланавых і палітычных прэтэнзіяў адно да аднаго» [16, с. 193]. Увядзенне варварызмаў з нямецкай мовы ў тэкст аповесці «Нямко» адначасова стварае гістарычны кантэкст і бытавую сітуацыю: «Зараз Паліна малачка свежага прыняе, а вы трошкі шпацырэн. Будзе апетыт гут» [16, с. 203]. Наватарскім з'яўляецца адлюстраванне А. Адамовічам актуальнай праблемы шавінізму. Письменнік даводзіў слушную думку пра тое, што «шавінізм «малога» народа такі ж агідны, як і любы іншы, што імперскія замашкі ў дачыненні да ўласных «меншасцяў» падрываюць і твае правы на самастойнасць» [16, с. 194]. Паводле аповесці ў Расіі ў 2006 г. на беларускай, рускай і нямецкай мовах зняты кінафільм «Франц + Паліна». Аповесць «Vixi» напісана ў жанры мастацкай аўтабіяграфіі. Твор А. Адамовіча з'яўляецца скончаным раздзелам незавершанай кнігі, своеасаблівым вынікам пражытага жыцця, пераасэнсаваннем і аналізам працяглага адрэзку гістарычнага часу. Структура недапісанай аповесці «Vixi» неаднародная. У ёй відавочны сінтэз розных жанраў – мемуарнай літаратуры, навель, прытчы. А. Бярозка адзначаў: «Назву выніковага твора – «Vixi» – аўтару навеяла думка, запазычаная ў вядомых філосафаў смерці – Сенека, Плутарха, М. Манцэня. У апошні год жыцця «Вопыты» французскага мыслера сталі настольнай кнігай А. Адамовіча, пры дапамозе якой ён імкнуўся выпрацаваць у сябе правільныя адносіны да жыцця» [17, с. 195].

Заклучэнне

Па словах Д. Бугаёва, проза 1980–2000-х гг. «асабліва хораша высвечвае неспакойную душу Алеся Адамовіча, якому балелі ўсе болі беларусаў (і чалавецтва таксама!) як свае ўласныя, пераканальна сведчыць пра ягоную сумленнасць ва ўсім» [14, с. 130]. А. Адамовіч пайшоў шляхам узбуйнення і абнаўлення жанравых форм у асэнсаванні праблем вайны і міру. Пасля творчага вопыту ў галіне рэалістычнай і дакументальна-мастацкай прозы беларускі письменнік звярнуўся да жанру аповесці-антыўтопіі, аўта-

біяграфічнай прозы, дзе выказаў свае ідэі максімальна абагульнена.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. *Бельскі, А.* Ідэя праўдашукальніцтва ў творчасці А. Адамовіча: традыцыйнае і наватарскае [Электронны рэсурс] / А. Бельскі // Elib.bsu.by. – 2015. – Рэжым доступу: <https://docviewer.yandex.by>. – Дата доступу: 02.09.2021.
2. *Сінькова, Л. Д.* Беларуская «звышлітаратура»: літаратуразнаўчыя і літ.-крыт. артыкулы / Л. Д. Сінькова. – Мінск: Кнігазбор, 2019. – 224 с.
3. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: у 4 т. / НАН Беларусі, АДДЗ-не гуманітарн. навук і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы; рэдкал.: У. В. Гніламёдаў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 1999–2015. – Т. 4, кн. 1: 1966–1985. – 2004. – 928 с.
4. *Лейдерман, Н.* Современная русская литература: 1950–1990-е годы: в 2 т. / Н. Лейдерман, М. Липовецкий. – М.: Академия, 2003. – Т. 1: 1953–1968. – 413 с.
5. *Бугаёў, Д. Я.* Яго сэрца балела за ўсіх пакутнікоў: аповесць «Карнікі» Алеся Адамовіча / Д. Я. Бугаёў // Род. слова. – 2008. – № 6. – С. 26–29.
6. *Лаўрыновіч, І.* Філасофскі змест аповесці А. Адамовіча «Карнікі» / І. Лаўрыновіч // Слова ў мове, маўленні, тэксце: зб. навук. пр. маладых вучоных-філолагаў / Брэст. дзярж. ун-т; рэдкал.: Н.Р. Якубук (старш.) [і інш.]. – Брэст, 2011. – Вып. 3. – С. 46–48.
7. *Шпрингман, Д.* Проблема морального выбора і судыбы в повести А. Адамовіча «Каратели» / Д. Шпрингман // Studia Wschodnioslowianskie. Т. 1 / Uniw. w Białymstoku; red.-nac.: Н. Twaranowicz. – Białystok, 2001. – S. 47–60.
8. *Прохорова, С. М.* А. Адамовіч «Каратели»: традиции и новаторство / С. М. Прохорова // Весн. Беларус. дзярж. ун-та. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990. – № 2. – С. 9–15.
9. *Адамовіч, А.* Каратели [Электронны рэсурс] / А. Адамовіч // Электронная бібліятэка Iknigi.net. – 2019. – Рэжым доступу: <https://iknigi.net/avtor-ales-adamovich/29546-karateli-ales-adamovich/read/page-16.html>. – Дата доступу: 02.09.2021.
10. *Адамовіч, А.* Последняя пастораль [Электронны рэсурс] / А. Адамовіч // Электронная бібліятэка RoyalLib.com. – 2019. – Рэжым доступу: <https://royallib.com/book/adamovich-ales-poslednyaya-pastoral.html>. – Дата доступу: 02.09.2021.
11. *Мулярчык, А.* Американская литература и общественно-политическая борьба: 60-е – начало 70-х годов XX века / А. Мулярчык. – М.: Наука, 1977. – 235 с.

12. *Брадзіхіна, А.* Спосабы рэалізацыі сюжэтнай мадэлі рабінзанады ў беларускай літаратурнай прасторы / А. Брадзіхіна. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – 473 с.

13. *Тычына, М.* Аб мінулым дзеля будучыні [Электронны рэсурс] / М. Тычына // Хатынская аповесць. – 2012. – Рэжым доступу: <http://mreadz.com/read-287539/p2>. – Дата доступу: 02.09.2021.

14. *Бугаёў, Д.Я.* Справядальнае слова. Літаратура, крытыка, успамін / Д. Я. Бугаёў. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2001. – 325 с.

15. *Адамовіч, А.* Венера, или Как я был крепостником / А. Адамович // Нёман. – 1992. – № 6. – С. 23–71.

16. *Адамовіч, А.* Выбраныя творы / А. Адамовіч. – Мінск : Кнігазбор, 2012. – 608 с.

17. *Березко, А.* «Vixi» Алеся Адамовіча: ісповедзь на пороге События / А. Адамовіч // Нёман. – 2016. – № 9. – С. 193–207.

Bagaradava T. R. FORMS OF MILITARY CONTEXT REPRESENTATION IN A. ADAMOVICH'S NOVELS OF THE 1980–1990s

The article reveals the specifics of the reflection of the military theme in the artistic heritage of A. Adamovich in the period of the 1980–1990s, represented through a variety of artistic forms. The theme of the Great Patriotic War is truthfully interpreted in the work of the writer, whose fate was directly connected with military events, and his own experience is recreated as accurately as possible in his work. The interpretation of the military context is characterized by the reflection of military fate by the evolution of the enlargement of genre forms through the maximum generalization of ideas.

Keywords: military novel, intellectualization, philosophy, humanism, documentalism, journalism, «stream of consciousness», dystopian novel, autobiography.

Паступіў у рэдакцыю 17.12.2021 г.
Кантакты: bogoradova1974@yandex.ru
(Багарадава Таццяна Робертаўна)